Lausunto
13.2.2020

Eduskunnan hallintovaliokunta

Viite Hallintovaliokunnan asiantuntijakuuleminen 14.2.2020 hallituksen esityksestä HE 84/2019 vp

Asia **HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI VALTION YHTEISTEN TIETO- JA VIESTINTÄTEKNISTEN PALVELUJEN JÄRJESTÄMISESTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA**

Valtioneuvosto antoi 14.11.2019 eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen (HE 84/2019 vp) eduskunnalle laiksi valtion yhteisten tieto- ja viestintäteknisten palvelujen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.

Valtion henkilöstä edustavat pääsopijajärjestöt esittävät hallituksen esityksestä yhteisenä asiantuntijalausuntonaan seuraavaa:

Keskeiset esitykset

Hallituksen lakkauttaminen
Kannatamme esitystä Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen (Valtori) hallitusta koskevien säännösten kumoamisesta ja hallituksen lakkauttamisesta. Hallituksen poistuessa toimitusjohtajan nimittäisi valtioneuvosto. Hallituksen tehtävistä pääosa siirtyisi toimitusjohtajalle. Muutos virtaviivaistaisi hallituksen esityksessä kuvatulla tavalla ohjaussuhdetta ja -rakennetta. Valtroin palvelutuotannossa on ollut ongelmia ja häiriöitä, joiden korjaaminen vaatii konserniohjauksen terävöittämistä.

Korostamme, että valtiovarainministeriön ohjausroolin vahvistuessa on erityistä huomiota kiinnitettävä asiakasneuvottelukunnan aseman vahvistamiseen. Valtori on keskeinen valtion konsernipalvelujen tuottaja, jonka palveluilla on ratkaiseva merkitys sekä asiakasvirastojen päivittäisen toiminnan sujumisessa sekä kehittämistoiminnassa. Valtori toiminnalla on kiinteä yhteys asiakasvirastojen toiminnan tehokuuteen ja tuloksellisuuteen. Digitaalisen työympäristön kehittämisessä ja mahdollisuuksien hyödyntämisessä (esim. paikkariippumaton ja monipaikkainen työ) virastot ovat pitkälti riippuvaisia Valtorin palveluista. Asiakasnäkökulmaa on vahvistettava. Myös ministeriöiden välinen yhteistyö on välttämätöntä esimerkiksi Valtoria koskevien strategisten linjausten määrittelyssä ja palvelujen ennakoinnissa.

Rikosoikeudellinen virkavastuu
Hallituksen esitysluonnos oli lausuntokierroksella syys-lokakuussa 2018. Jatkovalmistelussa on päädytty aiemmin ehdotetun kahden palvelussuhdelajin käytön sijasta ratkaisemaan kysymys työsopimussuhteisen suhteisen henkilöstön rikosoikeudellisesta virkavastuusta informatiivisella viittaussäännöksellä rikoslakiin.

Valtori on osa valtion talousarviota ja rahoituksessa noudatetaan talousarviolainsäädäntöä sekä talousarvion valmistelu- ja päätöksentekoprosessia. Voimassaolevan lainsäädännön mukaan Valtori on virasto, jonka palvelutuotannossa, ohjaamisessa ja johtamisessa, seurannassa ja valvonnassa sekä rahoituksessa ja

kustannuslaskennassa noudatetaan liiketoiminnallisia periaatteita. Hallintomallilla, jossa hallituksella on ollut keskeinen asema, on haluttu korostaa liiketoiminnallisia erityispiirteitä ja mahdollistaa johtaminen maksulliselle palvelutoiminnalla sopivalla tavalla.

Näkemyksemme on, että hallituksen lakkauttaminen ja tehtävien siirtäminen toimitusjohtajalle sekä valtiovarainministeriön suoraan tulosohjaukseen siirtyminen muuttaa tilannetta olennaisella tavalla nykyisestä. Käytännössä Valtorin organisaatiomuoto vastaa muita valtion virastoja ja virasto on tavanomaisen normi-, budjetti- ja tulosohjauksen piirissä.

Pääosa valtionhallinnon tehtävistä hoidetaan virastomuotoisissa organisaatioissa ja pääasiallinen palvelussuhdelaji on virkasuhde. Valtorissa toimitusjohtajaa lukuun ottamatta henkilöstö on työsopimussuhteista. Näkemyksemme on, että niissä Valtorin tehtävissä, joissa käytetään julkista valtaa, on vastuiden selkeyden vuoksi käytettävä virkasuhdetta, kuten muissakin valtion virastoissa.

Niko Simola
Johtaja
Ammattiliitto Pro ry

Markku Nieminen
Neuvottelupäällikkö
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry

Jorma Viiala
Sopimustoimitsija
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry